

УСТАВ

СОМБОРСКЕ

СРБСКЕ ЧИТАОНИЦЕ.

Ms. Cp. II. 1029. 1

ACTA

1660

CHURCH HISTORY

УСТАВ

сомборске србске читаонице

НЪГОВИМ ВЕЛИЧАНСТВОМ, ИМПЕРАТОРОМ АУСТРІЙСКИМ,

ФЕРДИНАНДОМ I.

А КРАЛЪМ УГАРСКИМ ТОГА ИМЕНА V.

потврђен.

§ 1.

Ова србска читаоница има се сматрати као место са-
станка едног у љубавном и пријатељском споразумљњю
склоплњног друштва, кога се чланови с том намером здру-
жую, да читајући разне користне новине и књиге укус
живота благодарним дружевним саобраћаем и забавом, по
потреби учтивости и начину племенитог мишљња повишавати
и облагорођавати могу, не имајући никаквих политичних
намера. Са ове тачке сматрајући ствар сви чланови ове
читаонице, одричући се сваки понаособног преимућства или
отличја свог, еднака права уживаю, па с тога сви и терете
подеднако сносити имаю.

№. 319880

2

§ 2.

У овом погледу иште се од сваког члана као учес-
ника, да є примерног владаня, и да му є поштењ, до-
брота и правичност нѣгова осведочена.

§ 3.

Сваки сучлан има право у ову читаоницу довести
частног, изображеног и познатог госта свог, који ће дужан
бити на сваку пристойност пазити.

§ 4.

Сваки сучлан обвезан є таксу одъ овог завода уста-
новљѣну на одређено време и место положити, не чекајући
да га писмено на то опомињу.

§ 5.

Књиге, новине, земљовиде и друге овоме друштву
припадајуће ствари ни под каквим изговором из читаонице
кући носити ние слободно.

§ 6.

У соби где се чита, т. є. у читаоници мир и тишина
владати има, а свака се непристойност забранює.

§ 7.

У дворани у име єдног или двоїце сучланова не сме
се никаква приватна забава држати, осим ако би цело
друштво на то пристало.

§ 8.

Због тога, што брой чланова ограничен ние, учесник
овог друштва може бити сваки, кога у главној друштвеној

седници за достойна нађу. Од онога дакле који члан овога друштва бити жели, захтева се да му цђгово владанђ предназначеном §. 2. у свему одговара.

§ 9.

Да би се друштвене седнице уредно држале, друштво ће ово по свом увиђеню едан одбор од 6 чланова са перовођом, рачуновођом и овога контролором поставити, који ће уредно и савестно извршивати све оно, што е нужно и потребно. Први члан или управитељ овога одбора свагда ће у споразумлђню са осталим члановима време држана скупштине на знанђ давати.

§ 10.

Рачуновођа дужан е свака три месеца у кратком изводу станђ касе показивати.

§ 11.

Све што е набавлђно има се заедно са ценом уписати у два еднака инвентара, од којих ће се едан код одбора, а други код рачуновође чувати.

§ 12.

Одбор ће све у инвентару пописане књиге и остале ствари чувати и о њиховом добром станю старати се, касу и рачуне прегледати, неплаћене дугове истеривати, и на то свагда пазити, да ли е свака набавлђна ствар као што треба у инвентар уведена и уписана.

§ 13.

Одбор има с концем сваке године прорачунити, колико ће трошка за идућу годину требати, за тим прегледати

све што є прошле годїне примљено и издано, као и ако би у чему какву промену учинити требало, па онда све то првој главној друштвеној седници на саветовањ и претрес предложити, на кое ће се потребни закључци донети.

§ 14.

Уставу овом противно што закључивати, исто тако и непотребне трошкове чинити, забрањено є.

§ 15.

Особито є одбор дужан старати се о том, да што више изабраних и поштиваня достойних особа у овай завод ступе.

8

**На темелю устава
за србску читаоницу сомборску
премилостиво потврђеног, ове су
уредбе учинѣне :**

1) Чланови србске читаонице сомборске јдни су основни, а други редовни. Основни су они који у друштво ступаю и обвезују се, да ће за 6 година дана по 6 фор. ср. у име основног капитала или фондације, а по 4 фор сребра на обдржаванѣ читаонице, у скупу дакле по 10 ф. сребра сваке од предназначених 6 година плаћати. Редовни пак чланови јсу они, који се само на јдну годину са плаћанѣм од 4 фор. сребра обвезују.

2) Да би се начин и пут ка овом саучешћу олакшао и сиромашнијима, који време са користним читанѣм проводити желе, допушта се да отац и син који пуних 18 година има, браћа неподелѣна, и други који под јдним кровом живе, зајдно основатељи бити могу тим начином, да отац осим оних 6 фор. сребра што на фондацију годишнѣ припадаю, јошт понаособ како за се тако и за сина по 4 фор. сребра у име редовних трошкова сваке године плаћа. Ово се исто и о браћи разумева, т. ј. оба у скупу плаћаю у име фондације 6 фор. ср., а сваки понаособ у име редовних трошкова по 4 фор. ср. дужан ј годишнѣ плаћати. Далѣ допушта се и то, да ако ј отац основатељ, или брат, или

ако су двојица који у свези каквој стоје заједно подписани: онда син, односно брат неподелѣн, или други док су под једним кровом, могу у читаоницу долазити, а нису обвезани прописану редовну таксу плаћати. Но ови се као основатељи сматрати не ће.

3) Ако би отац за тих 6 година умрѣо, онда дужност плаћања престаје; но најстарији овога син, ако му владањ §. 2. одговара и 18 година имаде, може плаћањ продужити, и тако основатељ постати.

4) Фондација је наследна, т. е. и по истецају 6 година ако би отац умрѣо, најстарији му син сва његова права наслеђује с тим додатком, да је полак редовне таксе годишњ плаћати дужан. И осталим основатељским синовима то се право даје, да је полак редовне таксе учесници друштва бити могу; но не припадају им она права, која им је отац као основатељ уживао.

5) Ако би ко после једне, две, три или више година хтео основатељ да постане, тај је дужан не само на оне године што долазе установљену таксу платити, но и за прошасте године припадајућу основну таксу, и то за сваку по 6 фор. сребра положити.

6) Основатељи по истецају 6 година ништа више плаћати не ће, само ако фонд толики буде, да се читаоница из дотичних прихода издржавати може.

7) Сви сучланови једнака права уживају, изузимајући управу фондације и располагањ с њоме, на које само основни чланови искључиво право имају.

8) Сваки сучлан има право свог частног, изображеног и познатог госта у читаоницу довести, који ће дужан бити на сваку пристойност платити.

9) Сваки сучлан дужан е од завода установлѣну таксу на одређено место у двапут преко године: о Ђурђеву и о свим Светима положити, не чекајући на то никакове опомене.

10) Новине, земљовиде, и остало што друштву припада, ни под каквим изговором из читаонице носити ние слободно, изузимајући књиге које се из читаоничине књи-жнице на 7 дана кући на реверз носити могу.

11) У соби где се чита, т. е. у читаоници мир и тишина владати има, а свака се непристойност забрањује.

12) У дворани у име једног, два или три сучлана не сме се никаква приватна забава држати, осим ако би цело друштво на то пристало.

13) Из узрока тога, што број чланова ние ограни-чен, учесником може бити сваки, кога друштво за до-стойна нађе. Од онога пак који члан друштва бити жели иште се, да најпре председнику друштвеном изјави што жели, по том председник кроз 8 дана има тога ради др-жати седницу, у којој ако две трећине назочних чланова пристану на то, онда онај саучесником друштва постане. По себи се разуме, да владанѣ онога, који члан друштва бити жели, §. 2. у свему одговарати мора.

14) Да би се скупштине уредно држале, друштво ће по свом благоразсуђењу председника, управитеља, перовођу, одветника и одбор од 6 чланова себи изабрати.

15) Председник ће у скупштинама председавати, и сваке године двапут, а у случају потребе и више пута, зарад саветовања о делима која се читаонице тичу скуп-штину сазивати; а да би се у овој заключавати могло, има трећина чланова скуплѣна бити.

16) Управитель ће у одборским седницама председавати, перовођа ће како у друштвеној тако и у одборској скупштини записник водити, а одветник дугове истеривати.

17) Управляјући одбор има како с фундаменталним тако и с осталим новцима руковати, при концу сваке године главној скупштини рачун давати, и у кратком изводу стањ касе показивати.

18) Председник, управитель, и одборни чланови сваке ће се године 30. Новембра по старом на ново бирати.

19) Будући да је овога друштва намера та, да читаоницу утврди, како би на свагда постојати могла: зато из основних такса скупљени фонд ни под каквим видом потрошити или умалити није слободно. Шта више управляјућег одбора дужност је та, да се потруди на да исти фонд по могућству умложи.

20) Ди би се пак у предидућем броју назначена намера сигурно постигла, дужан ће бити управляјући одбор на фундаменталне новце 6% интереса показивати. Прибавили исти одбор својим мудрим располагањем и руковањем јошт и више што, то ће му на дику служити, и друштво ће све то са захвалношћу примити.

21) Све што је прибављено, има се с ценом заједно у два еднака инвентара уписивати, од којих ће се један код одбора, а други код председника чувати.

22) Одбор ће све у инвентару пописане књиге и остале ствари чувати и о њиховом добром стању старати се, неплаћене дугове преко одветника истеривати, и на то свагда пазити, да ли је свака набављена ствар у инвентар као што треба уведена и уписана.

23) Одбор има с концем сваке године прорачунити, колико ће трошка за идучу годину требати; за тим пре-

гледати све што е прошле године примљено и издано, као и ако би у чему какву промену учинити требало; па онда све то првој главној друштвеној седници на саветовањ и претрес предложити, на кое ће се потребни закључци донети.

24) Ако овај основни капитал по времену тако нарасте, да припадајући интерес потребне трошкове превазиђе: онда е друштво тај сувишак на одгајањ добрих и честитих синова сомборских који се уче обратити дужно.

25) Уставу овом противно што закључивати, исто тако и непотребне трошкове чинити, забранљно е.

26) Особито е одбор дужан старати се о том, да што више изабраних и поштиваниа достойних особа у овај завод ступе.

27) Ако би друштво ове читаонице по времену бити престало, кое се само онда догодити може, кад се читаоница из доходака од својих редовних чланова и фондације припадајућих издржавати не би могла: онда сав основни капитал припада србској црквеној Обштини сомборској под тим условљем, да поменута црквена Обштина са истим капиталом одвоено од капитала црквених рукуе, а из припадајућег отуда доходака или интереса два или три честита сомборска сина одгая и учи.

Из главне седнице читаонице сомборске 12. Марта 1845. године у Сомбору држане.

ТРИФОН АТАНАЦКОВИЋ с. р.

сл. и кр. вароши сомборске
капетан, као читаонице су-
рогирани председник.

ПЕТАР (мл.) КОНЬОВИЋ с. р.
србске читаонице актуар,

ОСНОВАТЕЉИ

СРБСКЕ СОМБОРСКЕ ЧИТАОНИЦЕ, АЗБУЧНИМ РЕДОМ
НАЗНАЧЕНИ.

Арадски Радослав.

Атанацковић Јова († у Деблингу 5. Септ. 1860. год.).

Атанацковић Лаза († у Сомбору 15. Авг. 1854. год.).

Атанацковић Ника (наследник Лазин).

Атанацковић Платон, Епископ (доцније ступио).

Атанацковић Трива (Председник).

Баић Лазар († у Сомбору 12. Јан. 1862. год.).

Баић Јоца (наследник Лазаров).

Балун Паша (доцније ступио).

Бикар Даша († у Сомбору 18. Маја 1861. год.).

Бикар Исак.

Бикар Јустин.

Бикар Марко (доцније ступио).

Бикар Ника.

Бикар Пая, старији.

Бикар Сима, члан одборски (доцније ступио).

Бикар Тоша (доцније ступио).

Бикар Шана (доцније ступио).

Бирвалски Ђурка († у Сомбору 1. Јан. 1862. год.).

Бирвалски Милан (наследник Ђуркин).

Браћевачки Јоца.

Бркић Лаза (доцније ступио).

Веселиновић Тоша, члан одборски.

Влашкалић Пера († у Сомбору 6. Окт. 1855. год.).

Вуић Јова, старији, благајник.

Вукићевић Ника, приправнички професор.

Вукићевић Пера (доцније ступио).

Георгиевић Јоца.

Гргуров Тоша (доцније ступио).

Груић Васа.

Груић Никола († у Сомбору 7. Априла 1858. год.).

Груић Јоца (наследник Николин).

Доић Лаза.

Дракулић Гавра (доцније ступио).

Живановић Самко.

Ивковић Ђорђе (доцније ступио).

Јанковић Ђока.

Јанковић Јоца.

Јанковић Мияило.

Јанковић Тончика.

Јерасовић Јоца (доцније ступио).

Јовановић Коста.

Јовановић Урош (доцније ступио).

Капдеморт Тоша.

Каралић Ђока (доцније ступио).

Квелер Карла (доцније ступио).

Кировић Ђурка.

Ковачић Василије, прота († у Сомбору 8. Септ. 1857. год.).

Ковачић Василије, парох (доцније ступио).

Ковачић Влада.

Коларовић Ђурка.

Коньовић Давид († у Пешти 19. Априла 1849. год.).

Коньовић Тончика, подуправитељ (наследник Давидов).

Коньовић Јовица (доцније ступио).

Коньовић Јустин (доцније ступио).

Коньовић Петика († у Сомбору 28. Нов. 1853. год.).

Коньовић Шандор.

Костић Боголюб (доцније ступио).

Костић Миша, члан одборски (доцније ступио).

Лалошевић Јоца.
 Лалошевић Ника, старији.
 Лалошевић Стева († у Сомбору 4. Јан. 1864. год.).
 Лалошевић Ника, млађи (наследник Стевин).
 Леовић Никола († у Сомбору 11. Марта 1865. год.).
 Леовић Гедан, управитељ (наследник Николин).
 Леовић Сима (доцније ступио).

Максимовић Васа, члан одборски.
 Малаћ Ђорђе (доцније ступио, † у Будиму 23. Авг. 1859. г.).
 Матић Јосиф.
 Маширевић Лаза.
 Маширевић Любомир.
 Миловановић Исидор.
 Михаиловић Јефта († у Сомбору 27. Септ. 1856. год.).
 Михаиловић Ђока.
 Михаиловић Ника.
 Момировић Јован (доцније ступио).
 Мороквашић Васа (доцније ступио).
 Мороквашић Мита († у Сомбору 2. Нов. 1855. год.).
 Мороквашић Петар.
 Мороквашић Стева (наследник Митин).
 Мразовић от Јаков.

Николић Аркадиј.
 Николић Исидор, от Србоградски († у Сомбору 2. Феб. 1862 г.).
 Николић Стеван, от Србоградски (наследник Исидоров).

Петровић Ђока († у Земуну 1849. год.).
 Петровић Јован († у Сомбору 3. Маја 1858. год.).
 Петровић Шандор (наследник Јованов).
 Попић Стева.
 Поповић Димитрије, трговац из Велишмарте (доцније ступио).
 Поповић Јефта.
 Радишић Евђеније, от Куташ (доцније ступио).
 Радосављивић Исак.

Радосавлѣвић Јоца († у Сомбору 18. Фебр. 1850. год.).
 Радоевић Урош (доцније ступио).

Станимировић Павао.

Стойшић Јован, Драгойлов (доцније ступио).

Стойшић Урош, члан одборски.

Стојачковић Лука († у Сомбору 31. Јан. 1864. год.).

Стојачковић Никола (наследник Лукин).

Теофановић Петар.

Тодоровић Јоца († у Сомбору 16. Окт. 1848. год.).

Тодоровић Ђура (наследник Јоцин).

Шимић Урош.

Првих основатеља има	—	—	—	—	64
Доцније поставших основатеља	—	—	—	—	27
А наследника	—	—	—	—	12
					<u>103</u>

Од првих основатеља има данас у животу	—	—	—	—	48
Од доцније поставших основатеља	—	—	—	—	27
А од наследника	—	—	—	—	12
Од првих досад помрло	—	—	—	—	20
Од других	—	—	—	—	1
					<u>103</u>

РЕДОВНИ ЧЛАНОВИ

СРЕБСКЕ СОМБОРСКЕ ЧИТАОНИЦЕ, АЗБУЧНИМ РЕДОМ
НАЗНАЧЕНИ.

- * Атанацковић Васа.
- * Атанацковић Ђока.
- Бранковић Ђорђе.
- Белянски Јован, библиотекар.
- Бикар Васа, старији.
- Бикар Васа, млађи.
- * Бикар Павао (Исаков).
- * Бикар Павао (Шанин).
- * Бикар Петар.
- Брњић Јоца.
- Бугарски Никола.
- * Веселиновић Јован.
- * Веселиновић Петар.
- * Вуић Арса (Никола).
- Вуић Ета.
- Вуић др. Јован, перовођа.
- * Вуић Павао (Радосављевић).
- Гргуров Милан.
- Гргуров Младен.
- * Гргуров Стеван.
- Груић Данило.
- * Груић Никола.
- Деспотовић Петар.
- Деметровић Шандор.

Живановић Коста.

Јерасевић Коста.

Коларић Васа.

* Коларовић Никола.

Коньовић Јосим.

Коньовић Сава.

Костић Сима.

* Лалошевић Стева.

Лугумерски Даша.

Лугумерски Никола, адвокат.

* Максимовић Ђока.

* Максимовић Младен (Васин).

* Максимовић Никола.

Манойловић Димитрије.

Манойловић Јован.

Марковић Јулије.

Николић Игњат.

Парашки Милош.

* Поповић Александар.

Поповић Васа.

Поповић Димитрије, наместник.

Поповић Милан (старији).

Радовановић Павао.

Радосављевић Марко.

Радосављевић Тоша.

Стефановић К. Урош.

Стойковић Васа.

Стойковић Константин.

Стойшић Душан.

* Тодоровић Сава.
Томић Никола.

Чордар Стеван.

Од предназначених редовних чланова плаћаю њих

18 звездицом означених, као синови основатељви,
годишнѣ по 2 фор. а вр.; а осталих
38 чланова плаћаю годишнѣ по 4 фор. а вр.

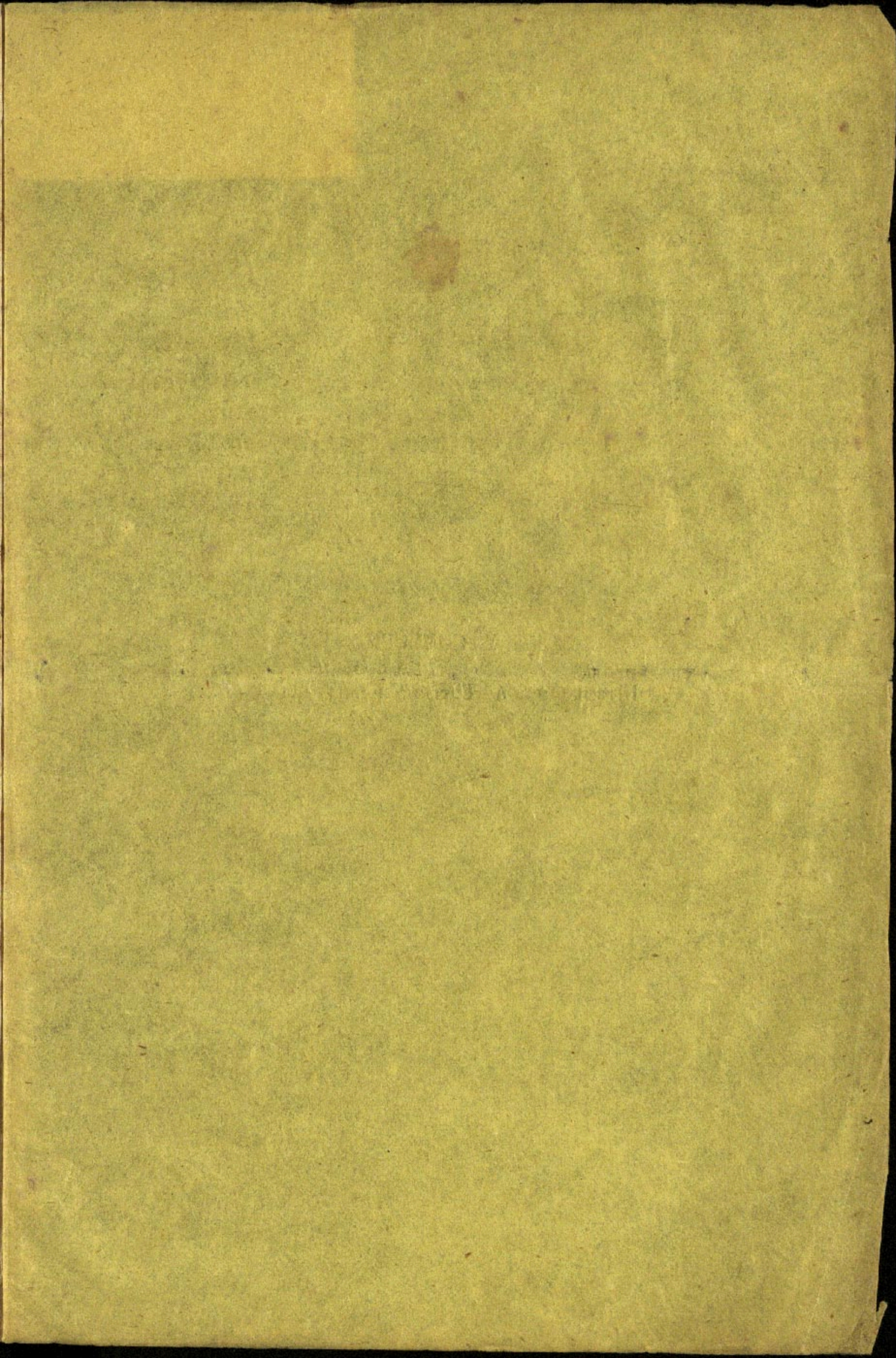
56

У Сомбору, 12. Септембра 1865.

ГЕДАН ЛЕОВИЋ, с. р.
управитель.

Др. ЈОВАН ВУИЋ, с. р.
перовођа.

СВЕТЛОСТА
ОПТИЧКА

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

Р12СрII 1029.1

У СОМБОРУ.

Штампарија А. Вагнера и другара 1865.